

Az informatika számítástudományi alapjai

6. előadás

Vaszi György

vaszil.gyorgy@inf.unideb.hu

I. emelet 110-es szoba

A múlt órán

- Környezetfüggetlen grammatikák szabályainak egyszerűsítése, normálformák
  - törlő szabályok kiküszöbölése
  - láncszabályok kiküszöbölése
- Chomsky féle normálforma, Cocke-Younger-Kasami algoritmus
- Pumpálási lemma környezetfüggetlen nyelvekre

Grammatik „egyszerűsítők“ normálformára

- Törlek nullát : $A \rightarrow \lambda$

• Minden közműveltségű ember számára
konstrukció G_1 úgy, hogy $L(G) = L(G_1) - \{\lambda\}$
és G_1 nem tartalmaz törlek nullát.

• Alapötlet:

$$\left. \begin{array}{l} A \rightarrow BCD \\ B \rightarrow \lambda \\ C \rightarrow \lambda \end{array} \right\}$$

$$\longleftrightarrow \left\{ \begin{array}{l} A \rightarrow BCD \\ A \rightarrow CD \\ A \rightarrow BD \\ A \rightarrow D \end{array} \right.$$

Láncszabályok leírás

Láncszabály : $A \rightarrow B$ $A, B \in N$

Minden G környezetfüggetlen grammatikához konstruálható G_1 úgy, hogy $L(G_1) = L(G)$ és G_1 **nem tartalmaz láncszabályokat.**

Alapötlet :

$$\left. \begin{array}{l} A \rightarrow B \\ B \rightarrow C \\ C \rightarrow XY \end{array} \right\} \Leftrightarrow \left\{ A \rightarrow XY \right.$$

A gyakorlaton részletesebben láttuk:

- Minden G környezetfüggetlen grammatika átalakítható G' -vé úgy, hogy $L(G)=L(G')-\{\lambda\}$, de G' szabályai között **nincsenek törlő szabályok**.
- Minden G környezetfüggetlen grammatika átalakítható G' -vé úgy, hogy $L(G)=L(G')$, de G' szabályai között **nincsenek láncszabályok**.

A múlt órán

- Környezetfüggetlen grammatikák szabályainak egyszerűsítése, normálformák
  - törlő szabályok kiküszöbölése
  - láncszabályok kiküszöbölése
- Chomsky féle normálforma, Cocke-Younger-Kasami algoritmus
- Pumpálási lemma környezetfüggetlen nyelvekre

Chomskyféle normál - forma

- Egy grammatika Chomskyféle normálformában van, ha ~~nincs~~ csak

$$A \rightarrow BC \text{ és } A \rightarrow a$$

$$a \in \Sigma \\ A, B, C \in N$$

alakú szabályokat tartalmaz.

- Minden G -re van olyan G_1 Chomskyféle normálformaú, hogy $L(G_1) = L(G) - \{\lambda\}$.
- Alapötlet:
$$A \rightarrow BCDE \} \iff \begin{cases} A \rightarrow BX \\ X \rightarrow CY \\ Y \rightarrow DE \end{cases}$$

Mire jó a Chomsky normálforma:

- Cocke-Younger-Kasami algoritmus
  - adott egy G környezetfüggetlen grammatika Chomsky normálformában
  - adott egy w sztring

Az algoritmus eldönti, hogy generálható-e a w sztring a G nyelvtannal. (Előállítja a lehetséges levezetések is.)

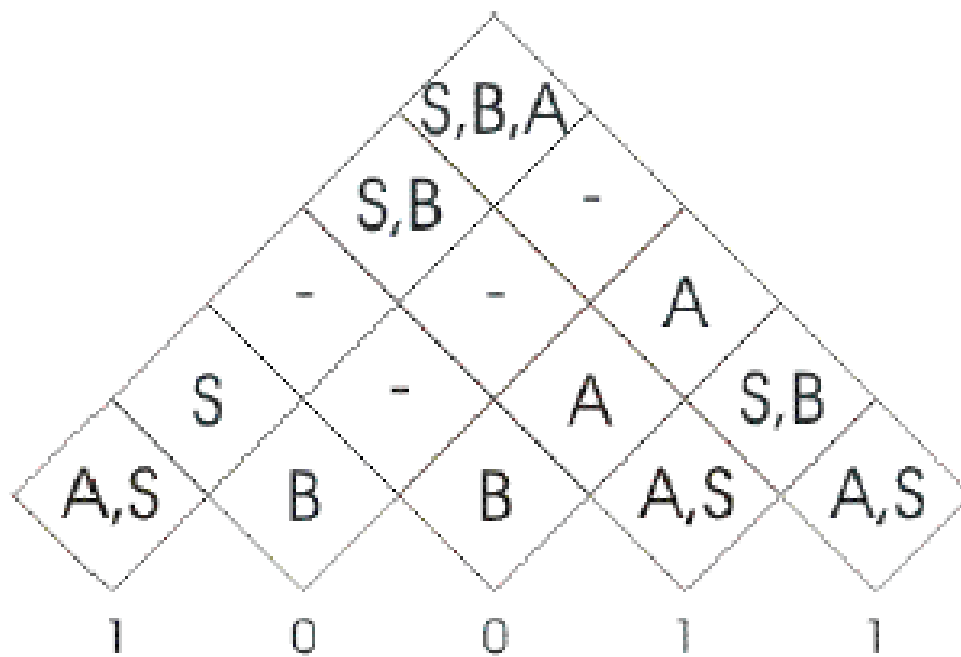
Mire jó a Chomsky normálforma: Cocke-Younger-Kasami algoritmus

Tekintsük a következő grammatikát!

$G = (\{S, A, B\}, \{0, 1\}, S, H)$, ahol H szabályai:

$\{S \rightarrow SA, S \rightarrow AB, A \rightarrow BS, B \rightarrow SA, A \rightarrow 1, S \rightarrow 1, B \rightarrow 0\}$

Bizonyítsuk be, hogy az 10011 szó benne van a grammatika által generált nyelvben,

(miért kellett a Chomsky normálforma?)

A múlt órán

- Környezetfüggetlen grammatikák szabályainak egyszerűsítése, normálformák
  - törlő szabályok kiküszöbölése
  - láncszabályok kiküszöbölése
- Chomsky féle normálforma, Cocke-Younger-Kasami algoritmus
- Pumpálási lemma környezetfüggetlen nyelvekre

Pumpalemi lemma: Ha L környezetfüggetlen
akkor létezik p , hogy ha $s \in L$ és $|s| > p$,
akkor s felírható $s = uvxyz$ alakba,
ahol

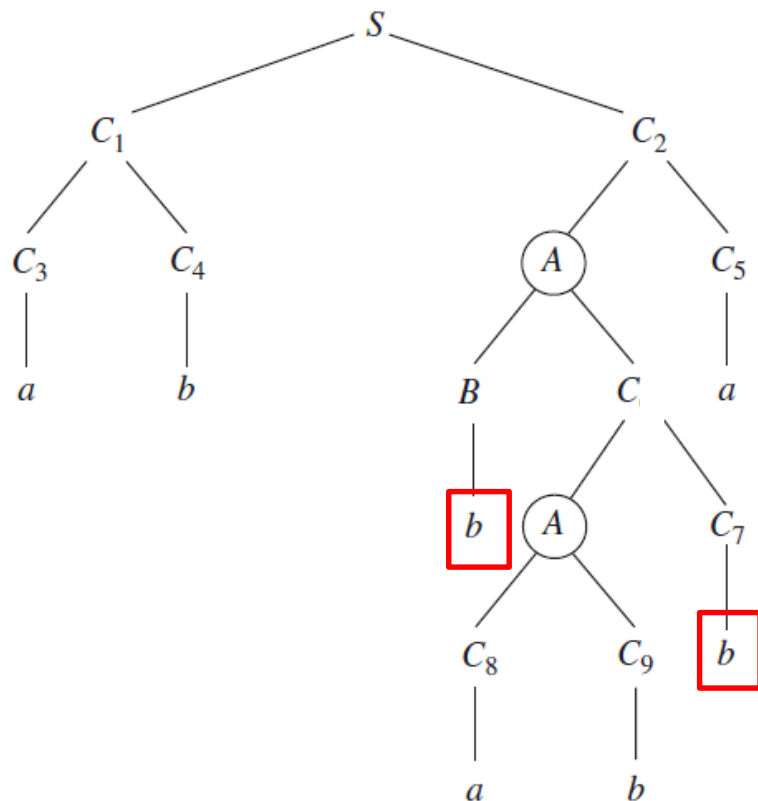
1. $|vxy| \leq p$

2. $|vy| > 0$

3. $uv^i xy^i z \in L$ minden $i \geq 0$ -ra

(környezetfüggetlen nyelv = környezetfüggetlen grammatikával
generálható nyelv)

Levezetési fák közelebbről

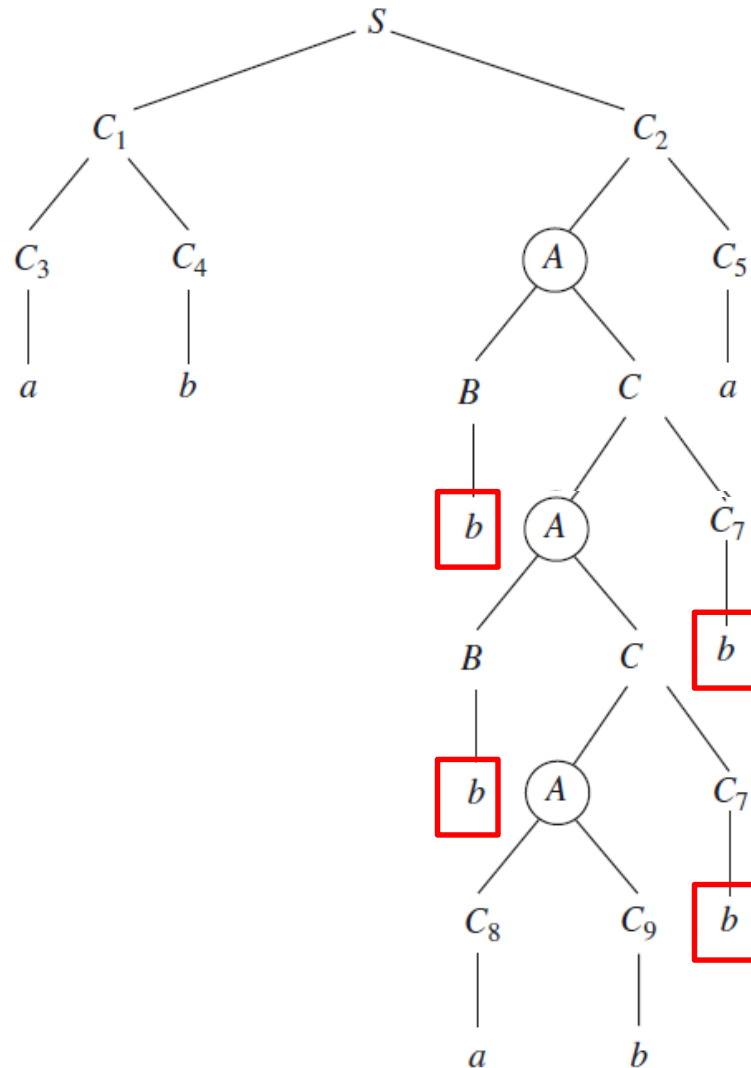

$u = (ab)(b)(ab)(b)(a)$

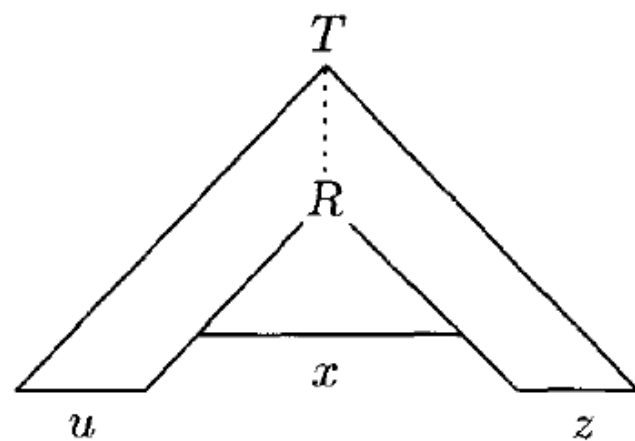
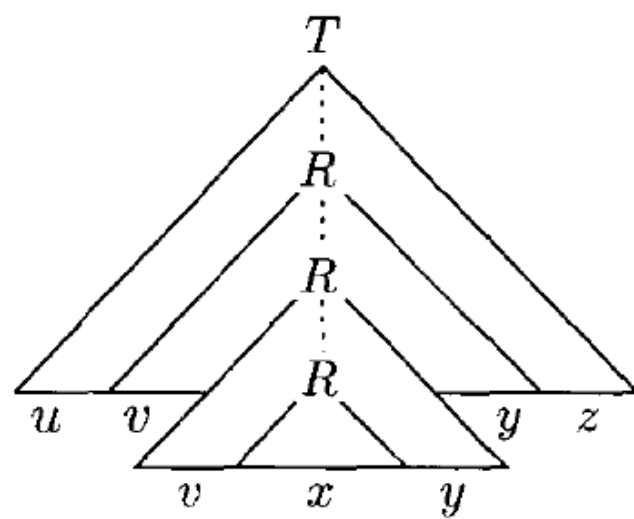
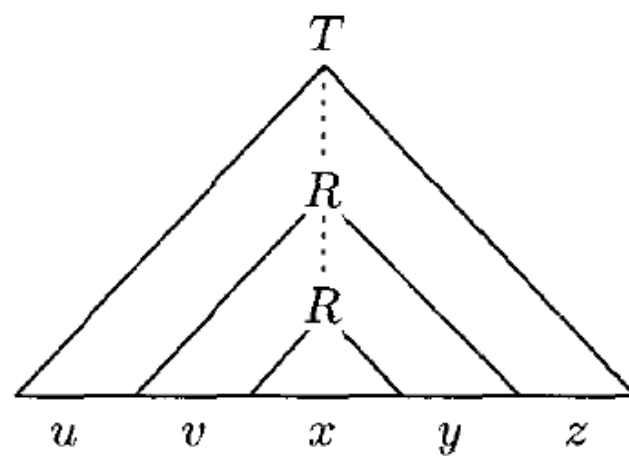
van $A \rightarrow BC$, $C \rightarrow AC_7$ és

$A \rightarrow C_8C_9$ szabály

(meg egy csomó más szabály)

$u = (ab)(b)(b)(ab)(b)(b)(a)$

Reidmund

$L = \{a^n b^n c^n \mid n \geq 0\}$ wenn Vöngset-
fingsetten. Wissen:

Ha L Vöngsetfingsetten uoh a , b , c , p ,
uoh under $s \in L$, $|s| > p$ u ~~te~~ pumpil-
hete uoh. Veggjör $s = a^p b^p c^p - t$.

Nu leht pumpil-, leht L uoh
leht Vöngsetfingsetten.

A múlt órán

- Környezetfüggetlen grammatikák szabályainak egyszerűsítése, normálformák
  - törlő szabályok kiküszöbölése
  - láncszabályok kiküszöbölése
- Chomsky féle normálforma, Cocke-Younger-Kasami algoritmus
- Pumpálási lemma környezetfüggetlen nyelvekre

MA

- Veremautomaták, környezetfüggetlen nyelvek elfogadása veremautomatával
- Determinisztikus veremautomaták, determinisztikus környezetfüggetlen nyelvek
- Szintaktikai elemzés/parsing veremautomatával
- Felülről lefelé/top-down elemzés, LL(k) grammatikák

Leggen G een cingrethjingssetten ugeloten, sa-
derhai : $S \rightarrow a S a \mid b S b \mid c$

geven

$$L(G) = \{ w c w^R \mid w \in \{a, b\}^* \}$$

Undersøik vi, om $L(G)$ er regulær.

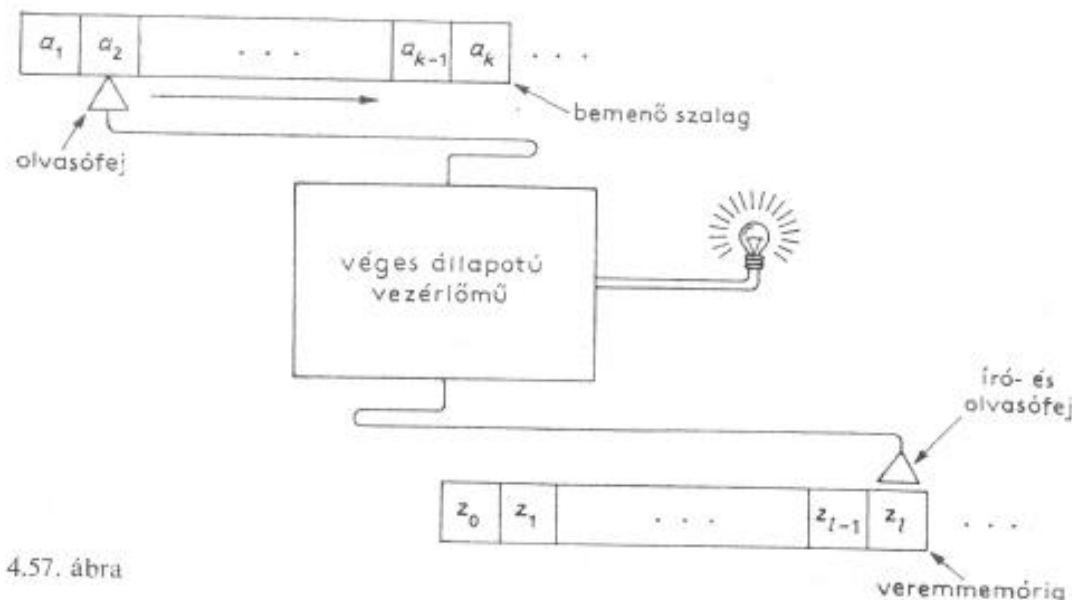

$L(G)$ er ikke et reg
automatisk elfgaddi.

(Hvis det er ?)

Veremautomata

A véges automataát egészíteni ki egy
verem-memóriával $\rightarrow$ veremautomata

4.57. ábra

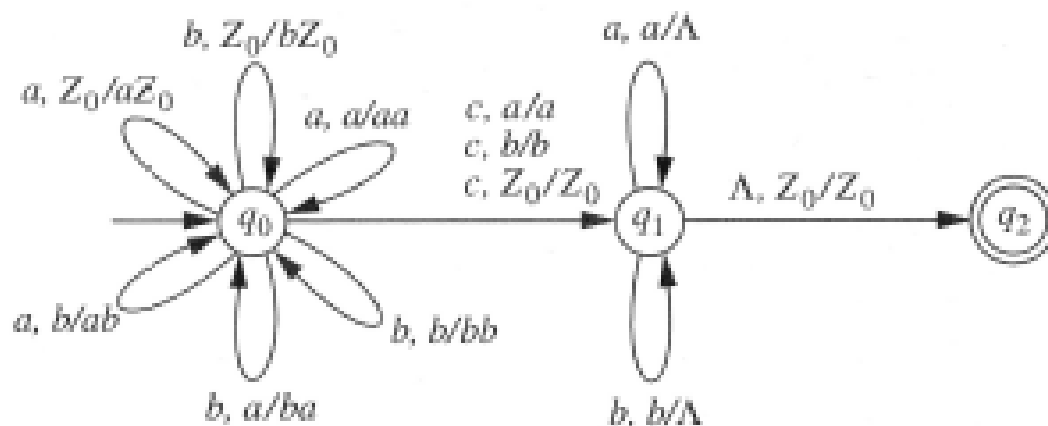
A' állapot átmenet:

(bemeneti a_i szimbólum, i -edik állapot, a verem teteje) $\rightarrow$ (új állapot, a verem tetején lévő szimbólum cseréje)

Rélda, veremautomata

Table 7.1 | Transition table for Example 7.1

Move number	State	Input	Stack symbol	Move(s)
1	q_0	a	Z_0	(q_0, aZ_0)
2	q_0	b	Z_0	(q_0, bZ_0)
3	q_0	a	a	(q_0, aa)
4	q_0	b	a	(q_0, ba)
5	q_0	a	b	(q_0, ab)
6	q_0	b	b	(q_0, bb)
7	q_0	c	Z_0	(q_1, Z_0)
8	q_0	c	a	(q_1, a)
9	q_0	c	b	(q_1, b)
10	q_1	a	a	(q_1, Λ)
11	q_1	b	b	(q_1, Λ)
12	q_1	Λ	Z_0	(q_2, Z_0)
(all other combinations)				none

Kezdő állapot: q_0

Elfogadó állapot: q_2

Kezdetben a
verem alján
lévő betű:

Z_0

Előrejel: a $abcba$, ab , $acaa$ szavakra?

Verevanszometer, definíció /1

$$M = (Q, T, \Gamma, q_0, z_0, \delta, F)$$

ahol:

Q - állapothalmaz

T - bemeneti ábécé

Γ - kimeneti ábécé

$q_0 \in Q$ kezdő-állapot

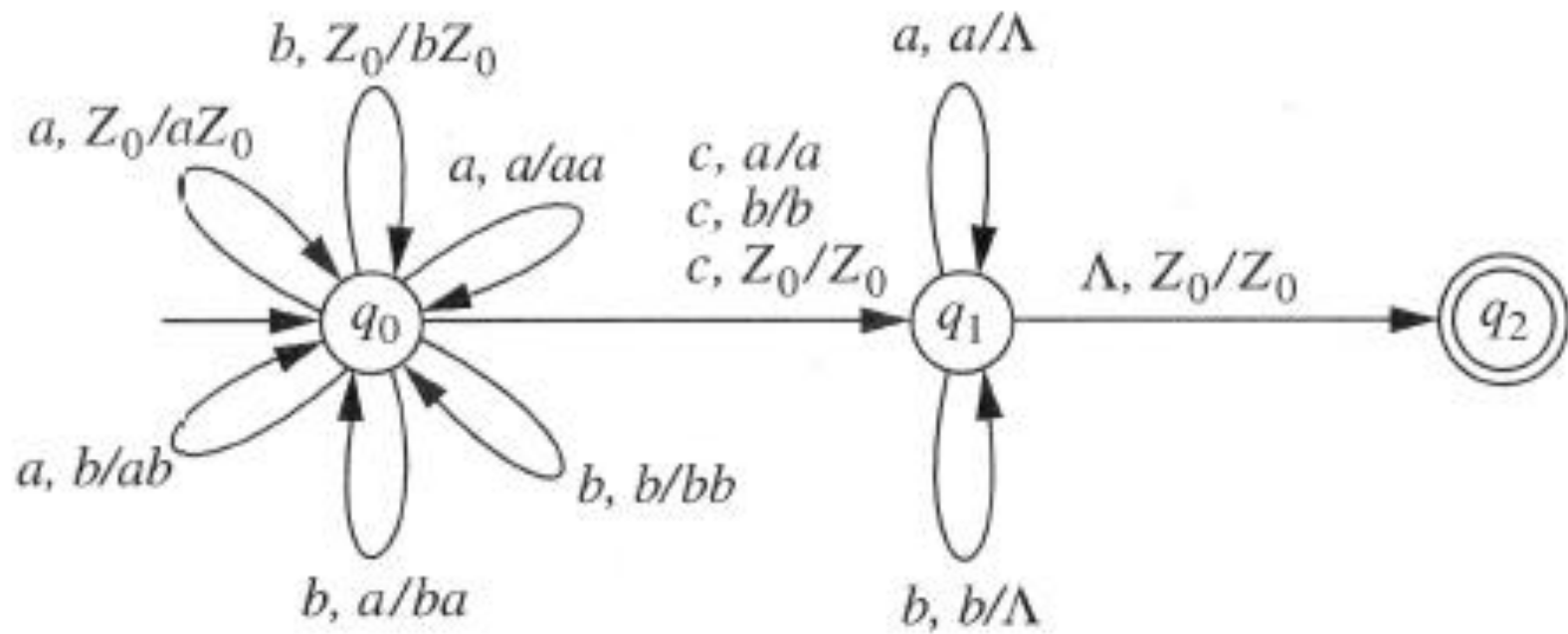
$z_0 \in \Gamma$ kezdeti verevanszót

δ - állapot átmenet reláció

$F \subseteq Q$ végállapotok halmaza

Re'ldai'nd

$$\delta(q_0, b, a) = (q_0, ba)$$

a uerend
leni b-t

$$\delta(q_1, b, b) = (q_1, \Lambda)$$

a uerend
ei ueni b-t

Konfiguration, Konfigurationen

Konfiguration : (p, x, α)
                   $\uparrow \quad \uparrow \quad \nwarrow$
                   $p \in Q \quad x \in T^* \quad \alpha \in \Gamma^*$

Konfiguration
äquivalent : $(p, x, \alpha) \rightarrow (q, y, \beta)$

- wa
- $x = a x', a \in T \cup \{\lambda\}$
  - $\alpha = \gamma \alpha', \gamma \in \Gamma, \alpha' \in \Gamma^*$
  - $\beta = \delta \alpha', \delta \in \Gamma^*$ γ'
  - $(q, \delta) \in \delta(p, a, x)$
-

Elfogadott szavak, né

kezdő

$$M = (Q, T, P, q_0, z_0, \delta, F)$$

Az M -alakkal elfogadott szavak:

$$L(M) = \{ w \in T^* \mid (q_0, w, z_0) \rightarrow \dots \rightarrow (q_f, \lambda, \alpha) \}$$

$\uparrow$
 $q_f \in F$

(**Létezik** olyan konfiguráció átmenet sorozat, ami a kezdő konfigurációból a szó elolvasása közben elfogadó állapotot tartalmazó konfigurációba visz)

A veremautomaták által megadható nyelvek azok,
amelyek környezetfüggetlen grammatikával
generálhatóak.

Hogyan lehet felírni
környezetfüggetlen
nyelvi veremautomatát adni?

Például: $S \rightarrow [S] / SS / \lambda$

Move Number	State	Input	Stack Symbol	Move
1	q_0	Λ	Z_0	(q_1, SZ_0)
2	q_1	Λ	S	$(q_1, [S]), (q_1, SS), (q_1, \Lambda)$
3	q_1	$[$	$[$	(q_1, Λ)
4	q_1	$]$	$]$	(q_1, Λ)
5	q_1	Λ	Z_0	(q_2, Z_0)
	(all other combinations)			none

Kezdőállapot: q_0

Elfogadó állapot: q_2

Kezdeti veremtartalom: Z_0

(vegyünk egy jó és egy rossz példát)

Move Number	State	Input	Stack Symbol	Move
1	q_0	Λ	Z_0	(q_1, SZ_0)
2	q_1	Λ	S	$(q_1, [S]), (q_1, SS), (q_1, \Lambda)$
3	q_1	$[$	$[$	(q_1, Λ)
4	q_1	$]$	$]$	(q_1, Λ)
5	q_1	Λ	Z_0	(q_2, Z_0)
(all other combinations)				none

$(q_0, [[] []], Z_0)$

$\vdash (q_1, [[] []], SZ_0)$	S	
$\vdash (q_1, [[] []], [S] Z_0)$	$\Rightarrow$	$[S]$
$\vdash (q_1, [[] []], S] Z_0)$		
$\vdash (q_1, [[] []], SS] Z_0)$	$\Rightarrow$	$[SS]$
$\vdash (q_1, [[] []], [S] S] Z_0)$	$\Rightarrow$	$[[S] S]$
$\vdash (q_1, [[] []], S] S] Z_0)$		
$\vdash (q_1, [[] []],] S] Z_0)$	$\Rightarrow$	$[[] S]$
$\vdash (q_1, [[]], S] Z_0)$		
$\vdash (q_1, [[]], [S]] Z_0)$	$\Rightarrow$	$[[] [S]]$
$\vdash (q_1, [[]], S]] Z_0)$		
$\vdash (q_1, [[]],]] Z_0)$	$\Rightarrow$	$[[] []]$
$\vdash (q_1, [ ],] Z_0)$		
$\vdash (q_1, \Lambda, Z_0)$	$\Rightarrow$	$[[]] []$
$\vdash (q_2, \Lambda, Z_0)$		

A 'statische'

Gegeben $G = (N, T, S, P)$, konstruieren M

$$M = (\{q_0, q_1, q_2\}, T, N \cup T \cup \{z_0\}, q_0, \delta, \{q_2\})$$

mit δ :

- $\delta(q_0, \lambda, z_0) = \{(q_1, Sz_0)\}$
- $\delta(q_1, \lambda, A) = \{(q_1, \alpha) \mid A \rightarrow \alpha \in P\}$ wobei $A \in N - z$
- $\delta(q_1, a, a) = \{(q_1, \lambda)\}$ wobei $a \in T - z$
- $\delta(q_1, \lambda, z_0) = \{(q_2, z_0)\}$

$$\text{Geben } L(G) = L(M).$$

Azar:

te'el:

L Einyeraltfiggellen $\Rightarrow$ Van alga M ueremmar-
fanta, dunnise

$$L = L(M)$$

Prüfungsausschuss:

haid an el'le' Gusskuss.

Azar:

Lékel:

L Vöngretfíggeten $\Rightarrow$ Van alga M ueremar-
fanta, durne

$$L = L(M)$$

Prigiti öttel:

haid an elöle'ö' Gushkünd.

Iga-e en "vissafelli"i? Azor iga-e, uen
här uel ueremautomata elfgadet gelsen
Vöngret fíggeten? Iga, de set uen
Prigiti öttel.

Lemma 1/2

L környezetfüggetlen $\Leftrightarrow$ Van olyan végesautomata M , hogy
 $L = L(M)$

— * —

Vagyis a környezetfüggetlen nyelvvel a végesautomata hasonló, szereket jellemez "mint a reguláris nyelvvel a véges automata."

Van-e lehetséges analógia $\rightarrow$ pl. determinizmus

MA

- Veremautomaták, környezetfüggetlen nyelvek elfogadása veremautomatával
- Determinisztikus veremautomaták, determinisztikus környezetfüggetlen nyelvek
- Szintaktikai elemzés/parsing veremautomatával
- Felülről lefelé/top-down elemzés, LL(k) grammatikák

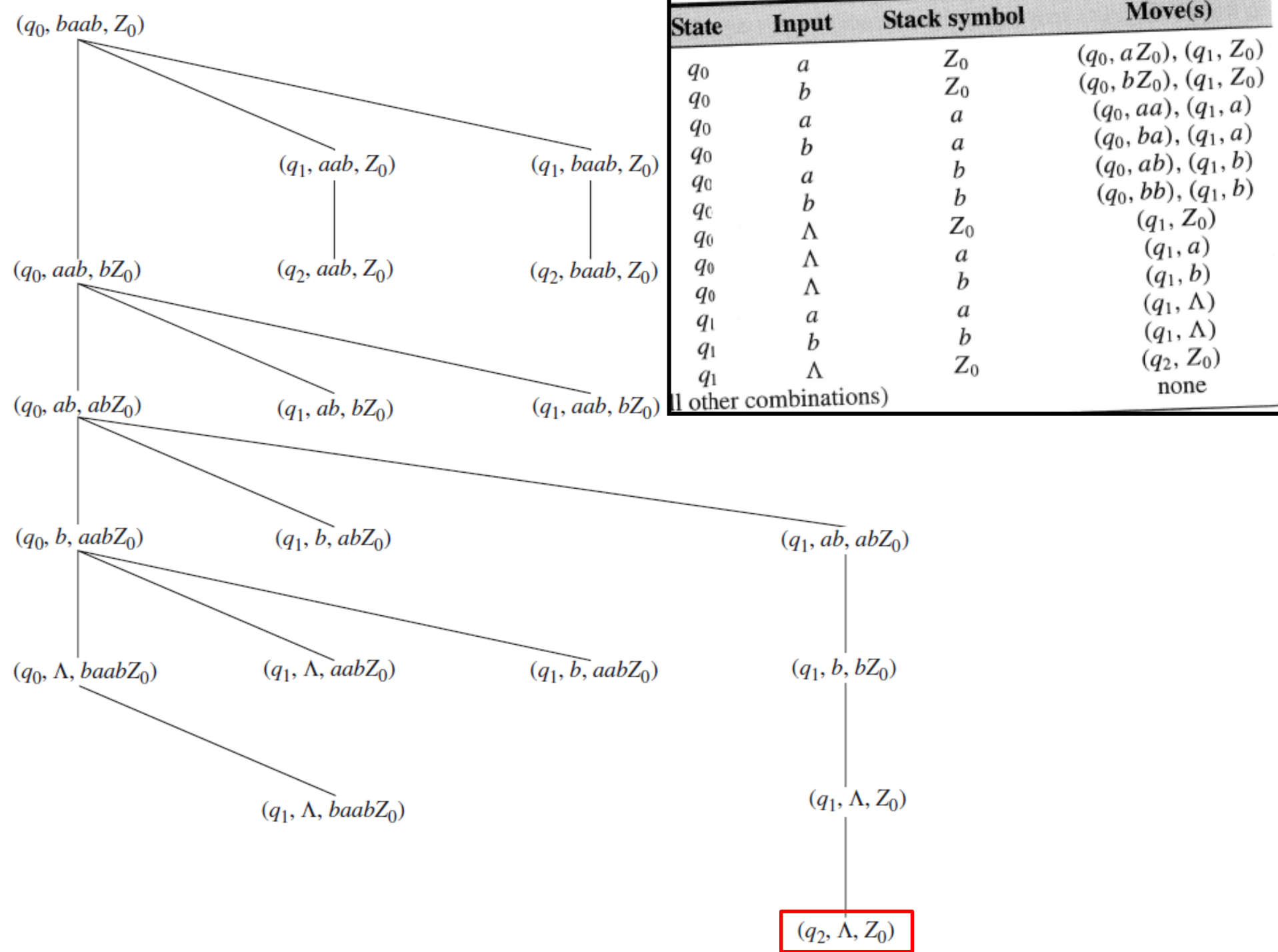
Re'la , palindro'na'z

$$M = (\{q_0, q_1, q_2\}, \{a, b\}, \{a, b, z_0\}, q_0, z_0, \delta, \{q_2\})$$

Table 7.21 Transition table for M

Move number	State	Input	Stack symbol	Move(s)
1	q_0	a	Z_0	$(q_0, aZ_0), (q_1, Z_0)$
2	q_0	b	Z_0	$(q_0, bZ_0), (q_1, Z_0)$
3	q_0	a	a	$(q_0, aa), (q_1, a)$
4	q_0	b	a	$(q_0, ba), (q_1, a)$
5	q_0	a	b	$(q_0, ab), (q_1, b)$
6	q_0	b	b	$(q_0, bb), (q_1, b)$
7	q_0	Λ	Z_0	(q_1, Z_0)
8	q_0	Λ	a	(q_1, a)
9	q_0	Λ	b	(q_1, b)
10	q_1	a	a	(q_1, Λ)
11	q_1	b	b	(q_1, Λ)
12	q_1	Λ	Z_0	(q_2, Z_0)
(all other combinations)				none

Lege a leenest baab. (irgiz kl a lehenest)
 congruaitat!

Deterministic veremautomata

- 1.) Bármely $q \in Q$, $a \in T \cup \{\lambda\}$, $X \in \Gamma$ hívmossa,
 $\delta(q, a, X)$ legfeljebb egy elem.
- 2.) Ha $\delta(q, \lambda, X) \neq \emptyset$, akkor $\delta(q, a, X) = \emptyset$
↑
mivel $a \in T$ -ra!
($a \neq \lambda$)

Ha egy állapot-veremszimbólum
párhoz van „lambda” (input olvasás nélküli)
átmenet, akkor csak „lambda” átmenet van.

Egy nemdeterminisztikus veremautomata

$$G = (\Sigma, S, P)$$

$$S \rightarrow aSa$$

$$S \rightarrow bSb$$

$$S \rightarrow c$$

$\longleftrightarrow$

$$M = (Q, \Sigma, \Gamma, q_0, \delta, F, q_2)$$

$$\delta(q_0, \lambda, z_0) = \{(q_1, Sz_0)\}$$

$$\delta(q_1, \lambda, S) = \{(q_1, aSa), (q_1, bSb)\}$$

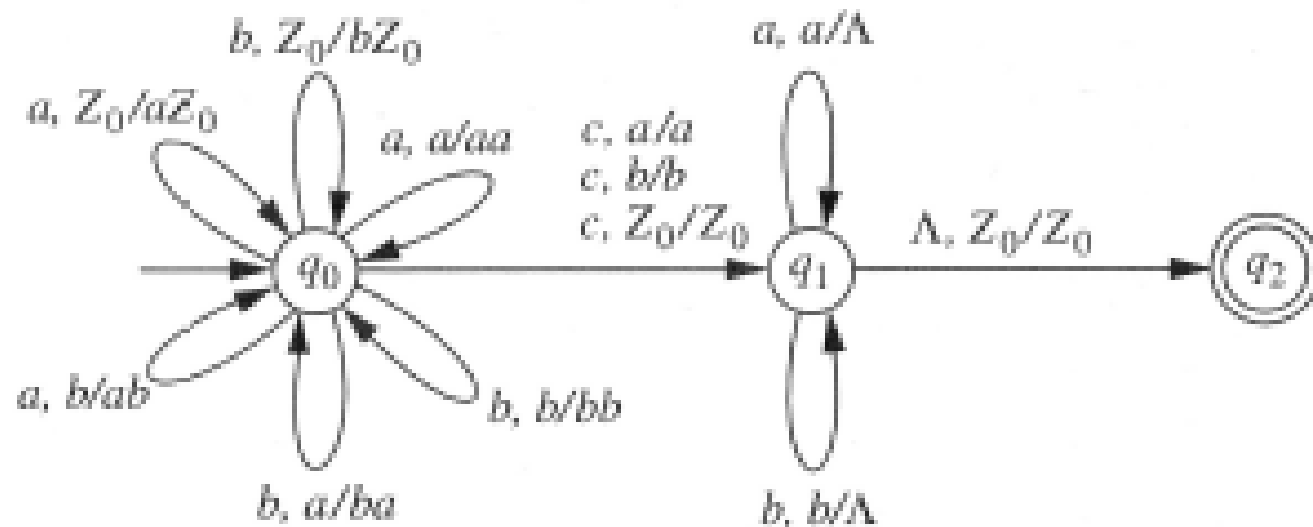
$$\delta(q_1, a, a) = \{(q_1, \lambda)\}$$

$$\delta(q_1, b, b) = \{(q_1, \lambda)\}$$

$$\delta(q_1, \lambda, z_0) = \{(q_2, z_0)\}$$

determinisztikus változat

Move number	State	Input	Stack symbol	Move(s)
1	q_0	a	Z_0	(q_0, aZ_0)
2	q_0	b	Z_0	(q_0, bZ_0)
3	q_0	a	a	(q_0, aa)
4	q_0	b	a	(q_0, ba)
5	q_0	a	b	(q_0, ab)
6	q_0	b	b	(q_0, bb)
7	q_0	c	Z_0	(q_1, Z_0)
8	q_0	c	a	(q_1, a)
9	q_0	c	b	(q_1, b)
10	q_1	a	a	(q_1, Λ)
11	q_1	b	b	(q_1, Λ)
12	q_1	Λ	Z_0	(q_2, Z_0)
(all other combinations)				none

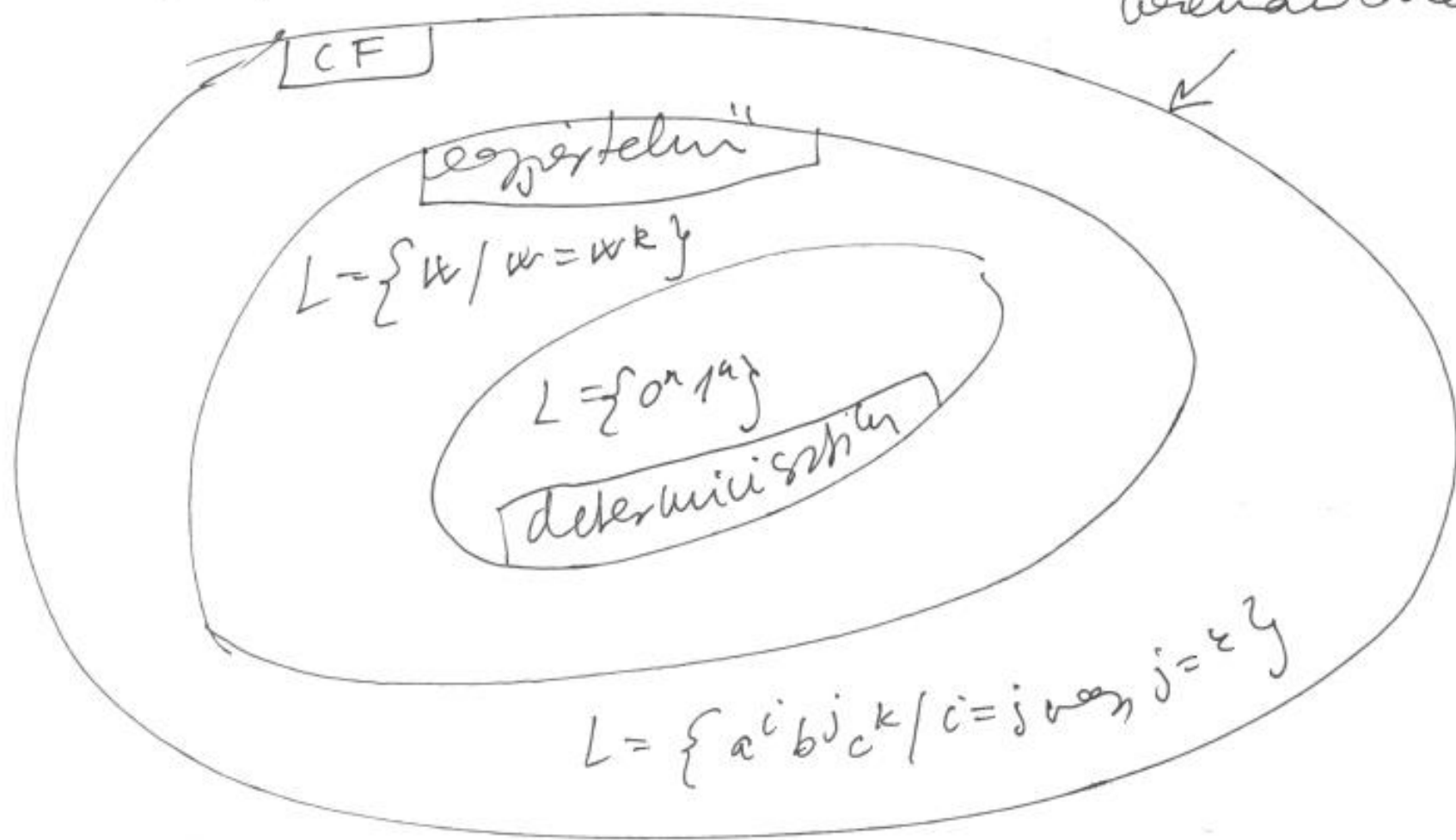
hírdőniz a $abcba$, ab , $acaa$ kénen telen?

Übungen:

A 'ltala' kor nen aga, kor under özyet -
független nyelvhez lehet dekor minősíteni
heremant ontat csikálni.

Például $L = \{w \in \{a, b\}^* \mid w = w^R\}$ palindromák,
a "körvonal" is megjelölve.

Wangreduktionssette $\equiv$ van de deterministische
vermenigvuldiging

Aufgaben

- $L = \{0^n 1^n \mid n \geq 1\}$ = deterministisch (richtig?)
- $L = \{w \in \{a,b\}^* \mid w = w^R\}$ = nicht deterministisch, da
"palindrom": $S \rightarrow aSa \mid bSb$
 $S \rightarrow a \mid b$
- $L = \{a^i b^j c^k \mid i=j \text{ oder } j=k\}$ = nicht
palindrom

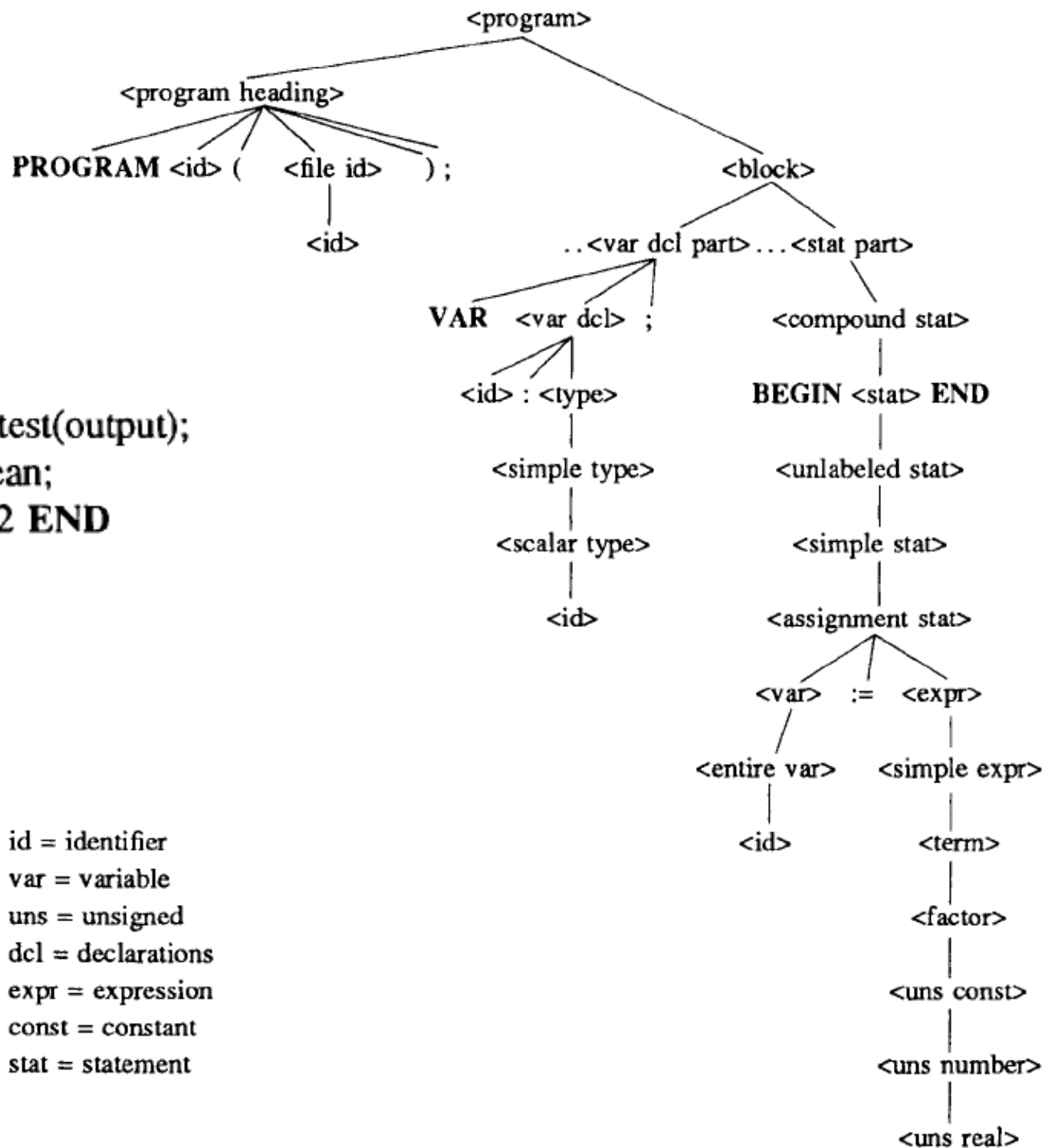

En av egna sidorna bildas av:

- A programeri ydhet niutaxisa kishatd
Gingret figgetla grammatikaral
- A compilereruet ellenoniri kull farditakar, es,
kann a program niutaxi emileg kelly-e

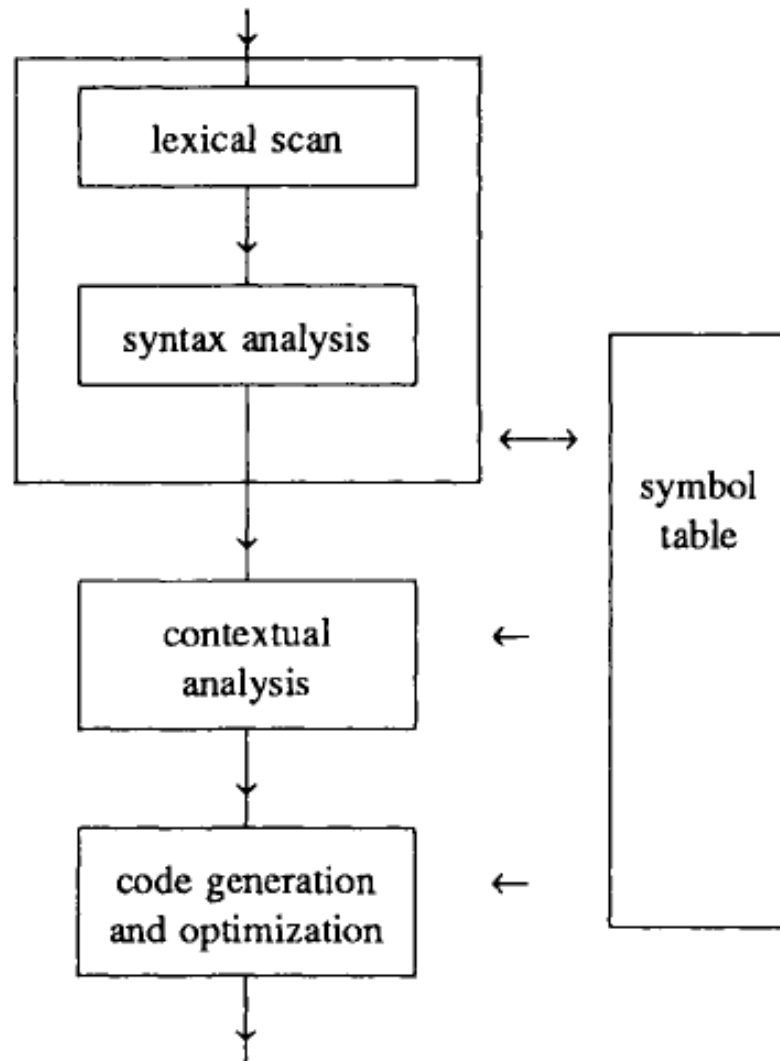
MA

- Veremautomaták, környezetfüggetlen nyelvek elfogadása veremautomatával
- Determinisztikus veremautomaták, determinisztikus környezetfüggetlen nyelvek
- Szintaktikai elemzés/parsing veremautomatával
- Felülről lefelé/top-down elemzés, LL(k) grammatikák

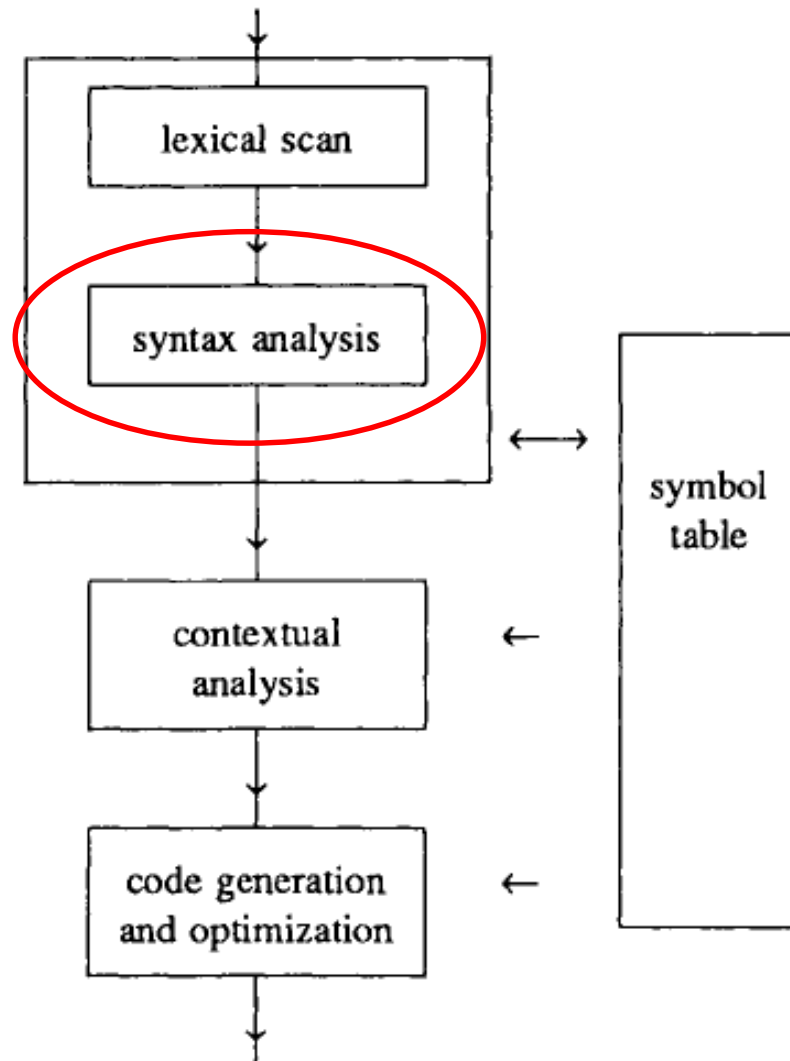

PROGRAM test(output);
VAR b: boolean;
BEGIN b := 2 **END**

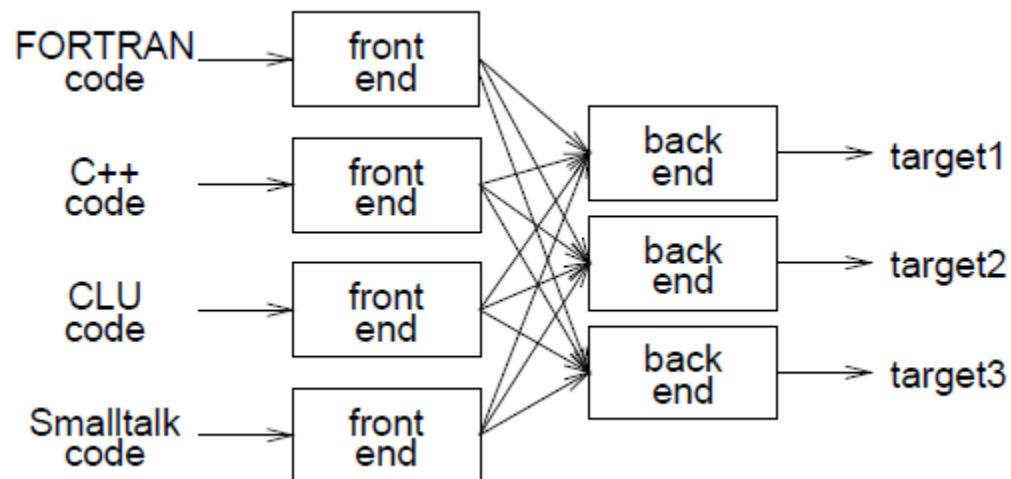
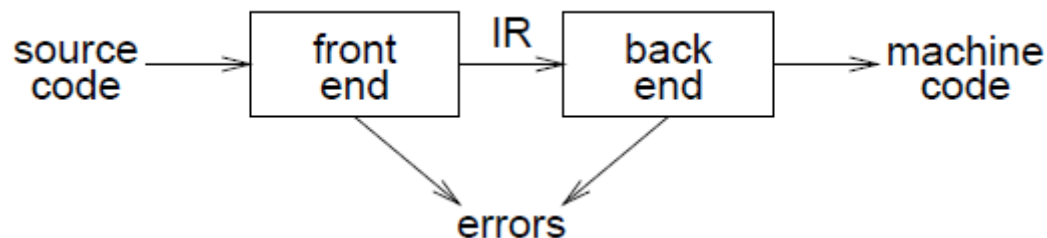
Egy compiler/fordítóprogram moduljai

Egy compiler/fordítóprogram moduljai

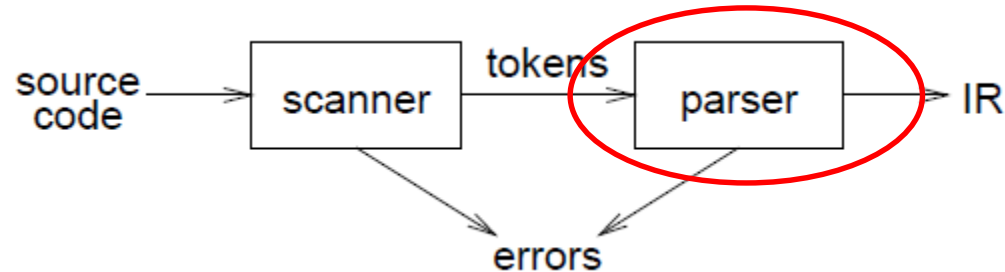

Másképpen ábrázolva...

IR: Intermediate Representation, azaz “köztes reprezentáció”

Minket az első fázis („*front end*”) érdekel:

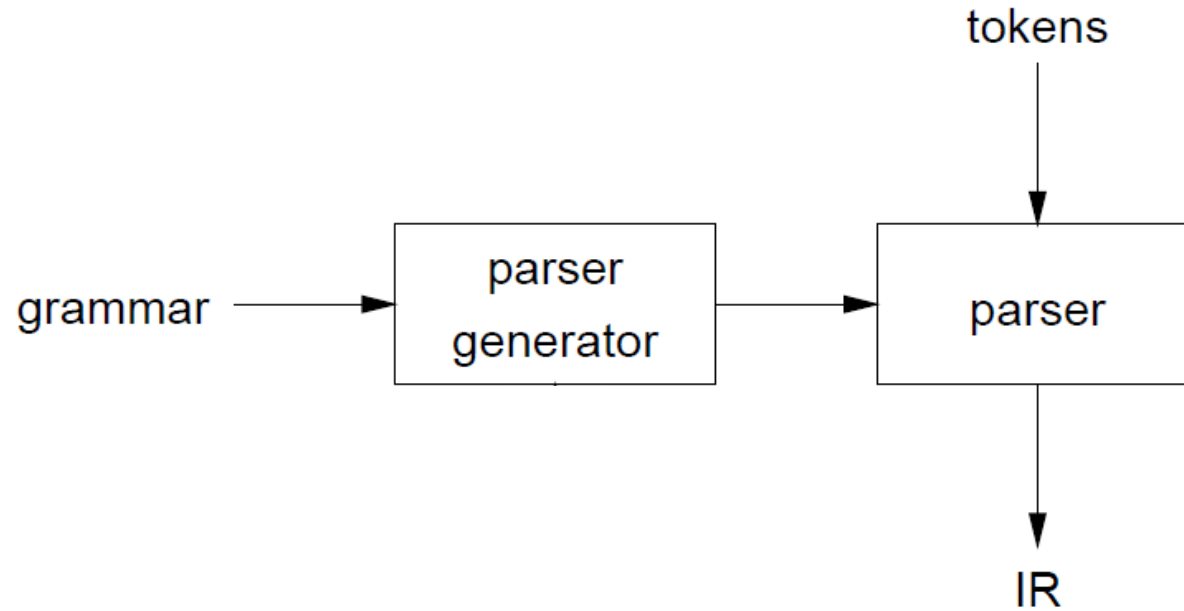

scanner:

- lexikális analízis (a program szövegét alkotó karakter sorozatban azonosítja a kulcsszavakat, változókat, műveleti jeleket, stb. – tokenek)
- (reguláris grammatikák, véges automaták)

parser:

- a token sorozat alapján a szöveg szerkezetét reprezentáló fát épít
- (környezetfüggetlen grammatikák, veremautomaták)
- egyebek...

A parser konstrukcióját szeretnénk automatizálni.

MA

- Veremautomaták, környezetfüggetlen nyelvek elfogadása veremautomatával
- Determinisztikus veremautomaták, determinisztikus környezetfüggetlen nyelvek
- Szintaktikai elemzés/parsing veremautomatával
- Felülről lefelé/top-down elemzés, LL(k) grammatikák

Simularkai elemzés: (Parsing)

Levegő felől / top-down

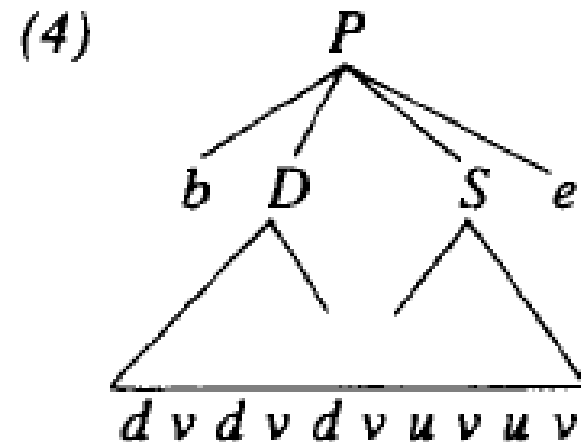
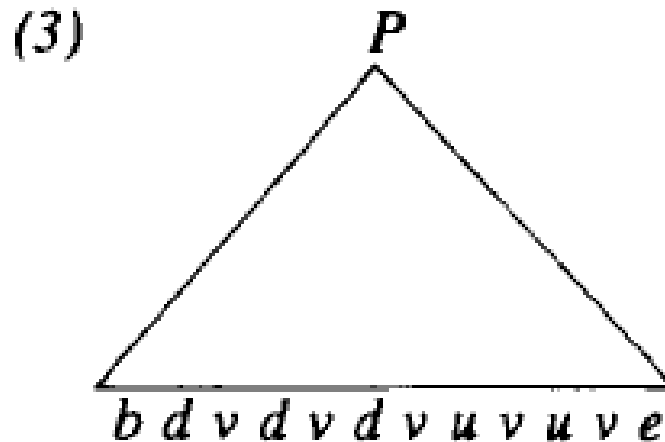
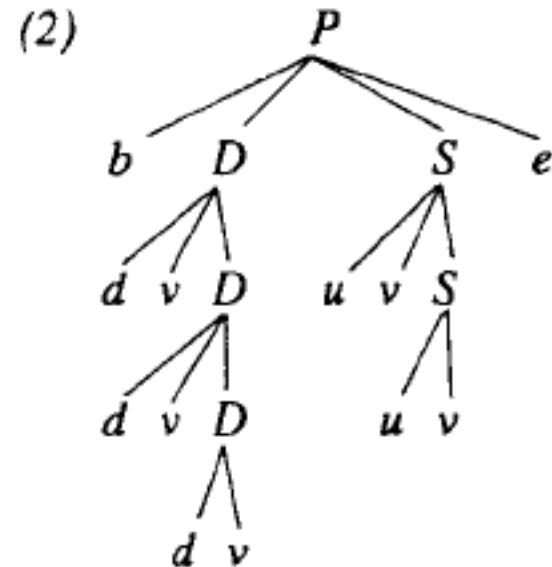
(1) $P \rightarrow bDSe$

$D \rightarrow dvD$

$D \rightarrow dv$

$S \rightarrow uvS$

$S \rightarrow uv$

Például: $S \rightarrow [S] / SS / \lambda$

Move Number	State	Input	Stack Symbol	Move
1	q_0	Λ	Z_0	(q_1, SZ_0)
2	q_1	Λ	S	$(q_1, [S]), (q_1, SS), (q_1, \Lambda)$
3	q_1	$[$	$[$	(q_1, Λ)
4	q_1	$]$	$]$	(q_1, Λ)
5	q_1	Λ	Z_0	(q_2, Z_0)
	(all other combinations)			none

Kezdőállapot: q_0

Elfogadó állapot: q_2

Kezdeti veremtartalom: Z_0

(vegyünk egy jó és egy rossz példát)

Move Number	State	Input	Stack Symbol	Move
1	q_0	Λ	Z_0	(q_1, SZ_0)
2	q_1	Λ	S	$(q_1, [S]), (q_1, SS), (q_1, \Lambda)$
3	q_1	$[$	$[$	(q_1, Λ)
4	q_1	$]$	$]$	(q_1, Λ)
5	q_1	Λ	Z_0	(q_2, Z_0)
(all other combinations)				none

$(q_0, [[] []], Z_0)$

$\vdash (q_1, [[] []], SZ_0)$	S	
$\vdash (q_1, [[] []], [S] Z_0)$	$\Rightarrow$	$[S]$
$\vdash (q_1, [[] []], S] Z_0)$		
$\vdash (q_1, [[] []], SS] Z_0)$	$\Rightarrow$	$[SS]$
$\vdash (q_1, [[] []], [S] S] Z_0)$	$\Rightarrow$	$[[S] S]$
$\vdash (q_1, [[] []], S] S] Z_0)$		
$\vdash (q_1, [[] []],] S] Z_0)$	$\Rightarrow$	$[[] S]$
$\vdash (q_1, [[]], S] Z_0)$		
$\vdash (q_1, [[]], [S]] Z_0)$	$\Rightarrow$	$[[] [S]]$
$\vdash (q_1, [[]], S]] Z_0)$		
$\vdash (q_1, [[]],]] Z_0)$	$\Rightarrow$	$[[] []]$
$\vdash (q_1, [ ],] Z_0)$		
$\vdash (q_1, \Lambda, Z_0)$	$\Rightarrow$	$[[]] []$
$\vdash (q_2, \Lambda, Z_0)$		

Hogyan lehetne ezt determinisztikus-
cusan csinálni?

Példának:

Grammatika:

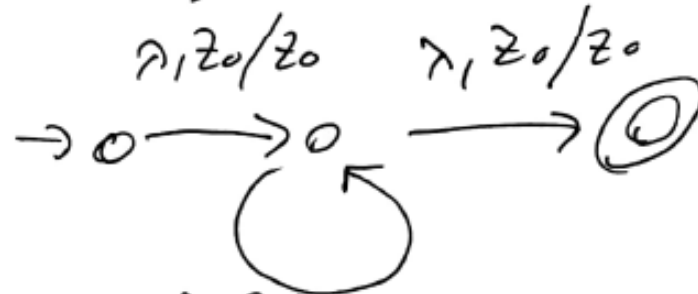
$S \rightarrow aAc$

$S \rightarrow b$

$A \rightarrow aSc$

$A \rightarrow b$

A szintaktikai elemő:

$\lambda, S/c aAc$

$\lambda, S/b$

$\lambda, A/aSc$

$\lambda, A/b$

$a, a/\lambda$

$b, b/\lambda$

$c, c/\lambda$

(előrejelzés)

LL(1) grammar, LL(1) elemző-
felhő

$S \rightarrow aAc \mid b$

$A \rightarrow aSc \mid b$

	a	b	c
S	$S \rightarrow aAc$	$S \rightarrow b$	-
A	$A \rightarrow aSc$	$A \rightarrow b$	-

Hogyan lehet elhárítani a leveleket,
leveleséit is?

	a	b	c
S	$S \rightarrow aAc$	$S \rightarrow b$	-
A	$A \rightarrow aSc$	$A \rightarrow b$	-

aabcc
↑
aabcc
↑
aabcc
↑
aabcc
↑
aabcc
↑
~~a~~~~a~~bcc
↑
aa**b**cc
↑
aabcc
↑

20

520

$$\underline{aAc \in L} \Rightarrow S \rightarrow aAc$$

Ac 20

$$\boxed{\alpha \text{ SCC } z_0} \rightarrow A \rightarrow a \text{ Sc}$$

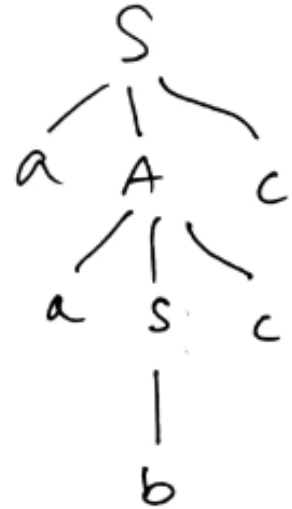
ScC20

bccz → s → b

CC 20

C 20

20

von LL(3) grammatica

$$P \rightarrow b D S e$$

$$D \rightarrow d \vee D \mid \cancel{d} d \vee$$

$$S \rightarrow u \vee S \mid u \vee$$

<u>P</u>					
D					
S					

("P" a kezdőszimbólum)

Hogyan lehet eldönteni, hogy az adott szöveg LL(3) nyelvi-e?

?

At lehet alaktéri
LL(1) grammatika

LL(3):

$$P \rightarrow bDSe$$

$$D \rightarrow dvD \mid dv$$

$$S \rightarrow uvS \mid uv$$

LL(1):

$$P \rightarrow bDSe$$

$$D \rightarrow dvE$$

$$E \rightarrow \varepsilon \mid D$$

$$S \rightarrow uvF$$

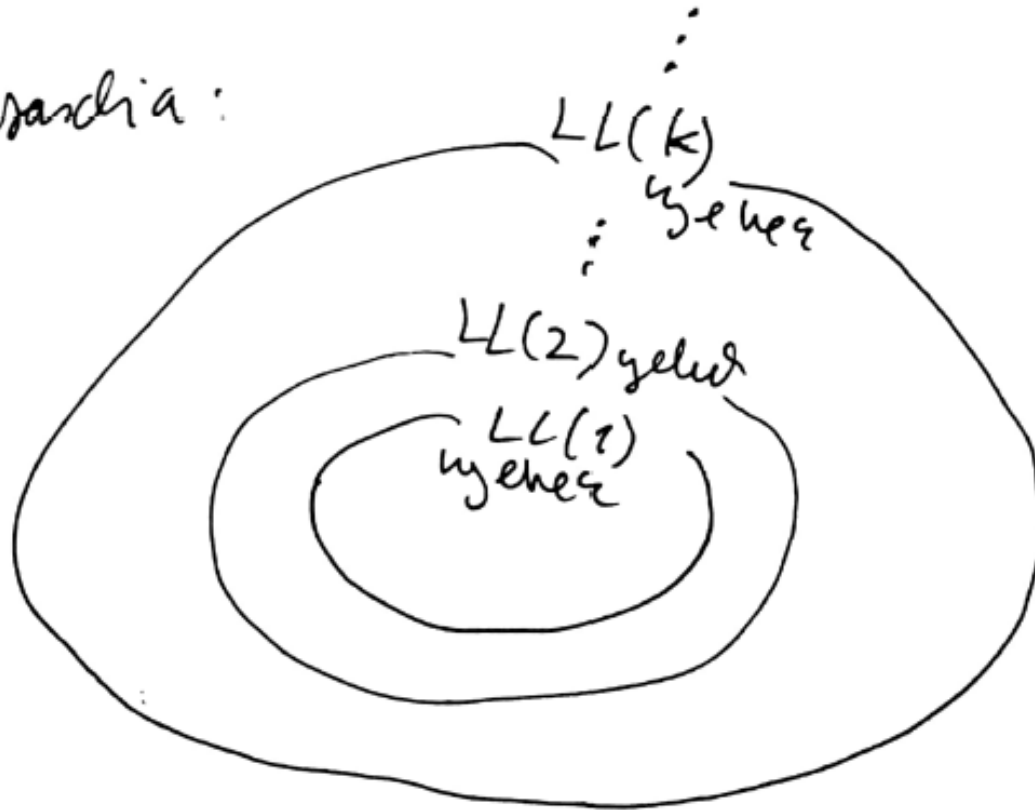
$$F \rightarrow \varepsilon \mid S$$

	b	d	v	u	e
P	$P \rightarrow bDSE$	-	-	-	-
D	-	$D \rightarrow dvE$	-	-	-
E	-	$E \rightarrow D$	-	$E \rightarrow \varepsilon$	-
S	-	-	-	$S \rightarrow uvF$	-
F	-	-	-	$F \rightarrow S$	$F \rightarrow \varepsilon$

A 'lalari' hoto' unider $LL(k)$
grammatica $LL(1) - e'$?

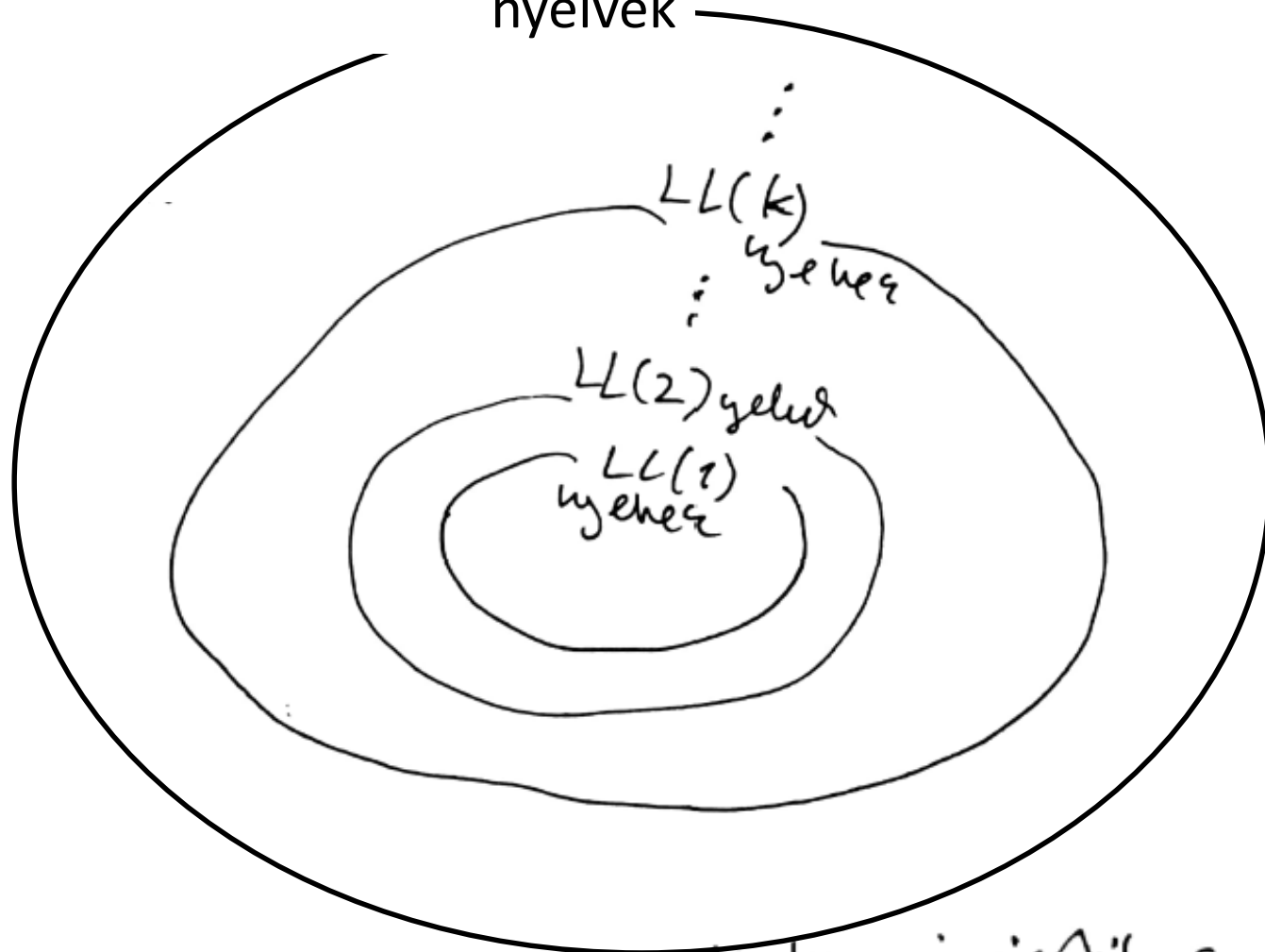
Nem.

Mylr - hierarchia:
 k reind

(Mian, ugh, $LL(e)$ ugher?)

determinisztikus környezetfüggetlen
nyelvek

$LL(\epsilon)$
nyelvek

determinisztikus
körny.-független
nyelvek

MA

- Veremautomaták, környezetfüggetlen nyelvek elfogadása veremautomatával
- Determinisztikus veremautomaták, determinisztikus környezetfüggetlen nyelvek
- Szintaktikai elemzés/parsing veremautomatával
- Felülről lefelé/top-down elemzés, LL(k) grammatikák

A könyvekben

- J. Martin: 5.1 – 5.3 fejezet, 164 - 181. oldal
- Dömösi et al.: 7.5 fejezet, 156 – 160. oldal (*az üres veremmel elfogadó veremautomata nem kell*); 51. tétel a 161. oldalon; 163 – 174. oldal

